

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
Πληροφορίες: Μ. Κουλαφέτη
Τηλέφωνο: 2131516209
e-mail: ypertns@ypakp.gr

Αθήνα
Αριθ. Εσωτ. Πρωτ.: 876Ε

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

ΚΟΙΝ.: Πολιτική Γραμματεία Υφυπουργού
Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης
της Φτώχειας

ΘΕΜΑ: «Λήψη μέτρων για να σταματήσει η αδικαιολόγητη κρατική καταστολή και βία σε καταυλισμούς Ρομά».

ΣΧΕΤ.: Η με αρ. πρωτ. **5808/15-6-2022 Ερώτηση.**

Σε απάντηση της παραπάνω Ερώτησης που κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές κ.κ. Χρήστο Κατσώτη, Γιάννη Γκιόκα, Λιάνα Κανέλλη, Νίκο Καραθανασόπουλο, Διαμάντω Μανωλάκου και Θανάση Παφίλη, σχετικά με καταγγελίες για φαινόμενα κρατικής καταστολής σε καταυλισμούς Ρομά και για τη λήψη μέτρων κοινωνικής ένταξης των Ρομά και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου μας, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Α. Σχετικά με τα αναφερόμενα φαινόμενα «*κρατικής βίας και καταστολής*» σε πληθυσμούς Ρομά, σημειώνεται ότι με βάση σχετική Προγραμματική Συμφωνία και Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και του Κέντρου Μελετών Ασφάλειας (ΚΕ.ΜΕ.Α) υλοποιήθηκε με επιτυχία το Πρόγραμμα με τίτλο: «*Ολοκληρωμένη Παρέμβαση Συντηρητικής Εκπαίδευσης Αστυνομικού Προσωπικού σε θέματα Κοινωνικής Διαμεσολάβησης και Προληπτικής Ασφάλειας, σε επιλεγμένες περιοχές στόχους της χώρας με σημαντικές πληθυσμιακές συγκεντρώσεις Ρομά*», κατά το χρονικό διάστημα

15.12.2020 έως 15.05.2022. Σκοπός του έργου ήταν η παροχή εργαλείων κοινωνικής διαμεσολάβησης σε αστυνομικό προσωπικό «πρώτης γραμμής», εστιάζοντας στην καταπολέμηση των διακρίσεων και την εφαρμογή πολιτικών πρόληψης του κοινωνικού αποκλεισμού της ευάλωτης ομάδας των Ρομά.

Στο πλαίσιο του Μνημονίου πραγματοποιήθηκαν συνολικά 6 κύκλοι εργαστηρίων διάρκειας 5 ημερών ο καθένας με εκπαιδευόμενους αστυνομικούς σε περιοχές στόχους σε Ηράκλειο, Κατερίνη, Καρδίτσα, Τρίκαλα και Δυτική Αττική.

Στη διάρκεια του 1^{ου} κύκλου (10-14/1/2022) οι εκπαιδευόμενοι κλήθηκαν να αναγνωρίσουν στερεότυπα και προκαταλήψεις, να αντιληφθούν κατά πόσο δύναται να αναλάβουν ρόλο αστυνομικού διαμεσολαβητή, ενώ στο τελευταίο σκέλος του εργαστηρίου, πραγματοποιήθηκε γνωριμία με τους Ρομά υποστηρικτές.

Στη διάρκεια του 2^{ου} κύκλου (31/1-4/2/2022 σε συνεργασία με τους εκπαιδευόμενους και τους Ρομά υποστηρικτές, καταρτίστηκε κατάλογος φορέων και προσώπων ανά περιοχή – στόχο, οι οποίοι μπορούν να αποτελέσουν συνεργάτες στην κοινή προσπάθεια.

Το 3ο Πρακτικό Εργαστήριο (14-18/2/2022) ζητήθηκε από τους εκπαιδευόμενους να σκεφτούν τρόπους προσέγγισης των φορέων, των Υπηρεσιών και των προσώπων που έχουν επιλέξει ως δυνητικούς συμμάχους – συνεργάτες, καθώς και τρόπους οργάνωσης της πρώτης συνάντησης με αυτούς.

Τέλος ο 4^{ος} (28/02-04/03/2022), 5ος (14-18/03/2022) και 6^{ος} κύκλος (04-08/04/2022) Πρακτικών Εργαστηρίων πραγματοποιήθηκαν στις περιοχές - στόχους, με τη συμμετοχή των φορέων που επιλέχθηκαν από τους αστυνομικούς διαμεσολαβητές. Παράλληλα, στο πλαίσιο του προγράμματος, διοργανώθηκαν ενημερωτικές ημερίδες στις περιοχές – στόχους με τη συμμετοχή φορέων και προσώπων, συνεργατών και συμμάχων, για την ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας (συμπεριλαμβανομένης της τοπικής κοινότητας Ρομά).

Αποτέλεσμα των ως άνω δράσεων είναι ότι, μετά την εκπαιδευτική διαδικασία, διαπιστώθηκε συνολικά θετική μετατόπιση των απόψεων. Κατόπιν αυτών είναι στα σχέδια του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων η συστηματοποίηση της εκπαίδευσης των στελεχών της Αστυνομίας σε θέματα διακοινωνικών σχέσεων, διαφορετικότητας, κοινωνικής ενσωμάτωσης, πρόληψης αντί καταστολής.

Β. Όσον αφορά τη λήψη ολοκληρωμένων μέτρων προς την κατεύθυνση της κοινωνικής ένταξης των Ρομά, επισημαίνεται ότι στη νέα Εθνική Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης για την περίοδο 2021-2030, η οποία κατατέθηκε τον Φεβρουάριο 2022

στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αποτυπώνονται αναλυτικά οι πολιτικές και οι δράσεις που υλοποιούνται για την κοινωνική ένταξη των Ρομά. Η νέα Ε.Σ.Κ.Ε Ρομά περιγράφει, οριοθετεί και τεκμηριώνει τις στρατηγικές επιλογές του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με στόχο τη συμπερίληψη, την ενδυνάμωση, την ενεργό πολιτεότητα και την καταπολέμηση των διαπιστωμένων και εμμενόντων ζητημάτων κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά στην Ελλάδα. Στόχος είναι να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι πολλαπλές μορφές αποστέρησης που βιώνουν οι Ρομά και να προωθηθεί η ενεργός ισότητα και χωρίς διακρίσεις συμμετοχή τους στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό της χώρας.

Η Ε.Σ.Κ.Ε. Ρομά διαρθρώνεται σε τέσσερις (4) πυλώνες, οι οποίοι αντικατοπτρίζουν τις εθνικές προτεραιότητες και στρατηγικούς στόχους, τα μέτρα πολιτικής και τις θεσμικές παρεμβάσεις για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά σε εθνικό, τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα:

- ΠΥΛΩΝΑΣ Ι. «Πρόληψη και καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά»
- ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ. «Ενίσχυση της ισότιμης πρόσβασης των Ρομά σε κοινωνικές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (εκπαίδευση, απασχόληση, υγεία, κοινωνική φροντίδα και στέγαση)»
- ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙΙ. «Πρόληψη και καταπολέμηση των στερεοτύπων και των διακρίσεων»
- ΠΥΛΩΝΑΣ ΙV. «Προώθηση της συμμετοχής των Ρομά».

Η νέα Ε.Σ.Κ.Ε Ρομά βασίζεται στις θεμελιώδεις αξίες της Ε.Ε. για μια κοινωνία ίσης μεταχείρισης, ίσων δικαιωμάτων και ευκαιριών για όλους. Στο πλαίσιο αυτό, προσεγγίζει ολιστικά την κοινωνική ένταξη των Ρομά, μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων στους τομείς της στέγασης, της υγείας, της εκπαίδευσης και της απασχόλησης και της ενίσχυσης της πρόσβασης σε γενικές πολιτικές ένταξης, ως ισότιμοι Έλληνες και Ευρωπαίοι πολίτες. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην πρόληψη και καταπολέμηση των στερεοτύπων, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τη διάσταση του φύλου και ζητήματα κοινωνικής ενσωμάτωσης και άρσης των όρων του εργασιακού αποκλεισμού των Ρομά. Επιπλέον, προωθείται η θέσπιση ρεαλιστικών και μετρήσιμων δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης των μέτρων και δράσεων κοινωνικής ένταξης των Ρομά.

Η Ε.Σ.Κ.Ε Ρομά 2021 – 2030 ενσωματώνει τις κατευθύνσεις, προτεραιότητες και στόχους, που έχουν τεθεί στο ευρωπαϊκό στρατηγικό πλαίσιο για την ένταξη, την

ισότητα και τη συμμετοχή των Ρομά ως το 2030, στη Σύσταση της 12ης Μαρτίου 2021, καθώς και στις αρχές και στόχους του Σχεδίου Δράσης για τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων. Είναι αποτέλεσμα συμμετοχικής διαδικασίας, με τη συνεισφορά των συναρμόδιων υπουργείων και εποπτευόμενων φορέων, των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθώς και εκπροσώπων των Ρομά.

Η νέα Εθνική Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά συνιστά αναγκαίο πρόσφορο όρο (enabling condition 4.5) για την νέα Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 με εφαρμογή στον Ειδικό Στόχο "Πρώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά" του ΕΚΤ. Παράλληλα, αποτελεί υποχρέωση της χώρας μας η παρακολούθηση της εφαρμογής της ανά διετία, όπως ορίζει το νέο Στρατηγικό Πλαίσιο της ΕΕ 2021-2030 και η Σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Μαρτίου 2021 για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε δράσεις με στόχο την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε θέματα αποδοχής της διαφορετικότητας και της κουλτούρας των Ρομά, την ανάδειξη θετικών προτύπων, καθώς και την προβολή των ιδιαίτερων πολιτισμικών, γλωσσικών και ιστορικών στοιχείων των Ρομά.

Επιπλέον, στο πλαίσιο της νέας Ε.Σ.Κ.Ε Ρομά προβλέπεται η συγκρότηση Εθνικής Συμβουλευτικής Επιτροπής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, με αρμοδιότητες την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου στα πεδία της ισότητας και της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των Ρομά.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι η Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων είναι αρμόδια για το σχεδιασμό, συντονισμό και την παρακολούθηση των πολιτικών που αφορούν στην ευάλωτη κοινωνική ομάδα των Ρομά και το εθνικό σημείο επαφής για θέματα Ρομά της Ε.Ε., ενώ για την υλοποίηση των εκάστοτε πολιτικών κοινωνικής ένταξης, βάσει της αρχής της εγγύτητας και της επικουρικότητας, αρμόδιος είναι ο εκάστοτε Ο.Τ.Α.

Στο πλαίσιο αυτό τα Παραρτήματα Ρομά των Κέντρων Κοινότητας, που αυξάνονται διαρκώς σε όλη την επικράτεια και στελεχώνονται μεταξύ άλλων

ειδικότητων από διαμεσολαβητές/- τριες Ρομά, ενεργοποιούν μια σειρά από δράσεις σε τοπικό επίπεδο προκειμένου να αρθούν οι διακρίσεις και οι προκαταλήψεις απέναντι στους Ρομά. Τέτοιες ενέργειες είναι για παράδειγμα, η παρακολούθηση της φοίτησης των παιδιών Ρομά και η ενισχυτική διδασκαλία, καθώς και προσπάθειες για συχνότερη επαφή των πληθυσμών Ρομά με δημόσιους φορείς και οργανισμούς, προκειμένου να διευθετηθούν γραφειοκρατικές διαδικασίες που προκύπτουν, δημιουργώντας σταδιακά με τον τρόπο αυτό σχέσεις εμπιστοσύνης του ευρύτερου πληθυσμού με τους πληθυσμούς Ρομά.

Επίσης, σημαντική παράμετρο για την κοινωνική ένταξη των Ρομά στην οποία εστιάζει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, είναι η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και η καταπολέμηση του χωρικού διαχωρισμού. Η Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας εντείνει τις προσπάθειες για την ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης ως προς την ωρίμανση σχετικών παρεμβάσεων στον τομέα της στέγασης και την υποβολή προτάσεων εκ μέρους των Δήμων –με βάση τις αρχές της εγγύτητας και της επικουρικότητας- με έμφαση στην εξασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης.

Κατ' εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, η διυπουργική Επιτροπή Προσωρινής Μετεγκατάστασης Ειδικών Κοινωνικών Ομάδων εξετάζει αιτήματα Δήμων για μετεγκατάσταση πληθυσμών Ρομά σε κατάλληλα οργανωμένους χώρους.

Ήδη είναι σε εξέλιξη πιλοτικό έργο προσωρινής μετεγκατάστασης στα πρότυπα της κοινωνικής κατοικίας για 56 οικογένειες Ρομά στο Δήμο Κατερίνης, με προϋπολογισμό ύψους 5.000.000,00€, το οποίο υλοποιείται με τη συγχρηματοδότηση του Προγράμματος «Κοινωνική ένταξη και ενδυνάμωση των Ρομά» του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ). Το έργο στοχεύει στη δημιουργία ενός πρότυπου οικισμού, όπου οι οικογένειες Ρομά που θα μετεγκατασταθούν θα υποστηρίζονται από ένα πλέγμα συνοδευτικών υπηρεσιών με στόχο τη σταδιακή ένταξή τους. Στο πλαίσιο του Οργανωμένου Χώρου προσωρινής μετεγκατάστασης παρέχονται: 1) υπηρεσίες στεγαστικής υποστήριξης, 2) υπηρεσίες για την οργάνωση και τη διαχείριση του χώρου και 3) υποστηρικτικές υπηρεσίες στο πλαίσιο της ολιστικής παρέμβασης για την κοινωνική ένταξη. Ειδικότερα, οι συνοδευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες παρέχονται βάσει ατομικού σχεδίου ένταξης για καθέναν από τους ωφελούμενους σε τέσσερις επιμέρους τομείς: (α) εκπαίδευση, (β) απασχόληση, (γ) υγειονομική περίθαλψη, (δ) κοινωνική μέριμνα.

Τέλος, η Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, ως το Εθνικό Σημείο Επαφής της Ε.Ε για την προώθηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, προφανώς εναρμονίζεται με το ισχύον Ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο, συμμετέχοντας στις εργασίες της Ευρωπαϊκής Πλατφόρμας Ρομά της ΕΕ και στις συναντήσεις των Εθνικών Σημείων Επαφής, συμπεριλαμβανομένης της ομάδας εργασίας για την κατάρτιση δεικτών του Νέου Ευρωπαϊκού Πλαισίου για την Κοινωνική Ένταξη, την Ισότητα και τη Συμμετοχή των Ρομά 2020-2030 που συντονίζει για την ΕΕ ο FRA (Roma working party). Επιπλέον, η ως άνω Γενική Γραμματεία συμμετέχει στην Επιτροπή Εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης για Ρομά και Ταξιδευτές (Committee of Experts on Roma and Travellers Issues (ADI-ROM) και είναι μέλος του δικτύου EUROMA network, του Ευρωπαϊκού Δικτύου για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά μέσω των Ευρωπαϊκών Διαθρωπικών Ταμείων (EUroma Network–European Network on Roma Inclusion under ESI Funds).

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΔΟΜΝΑ – ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ